



**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

Delegatura w Lublinie
20-079 Lublin, ul. Dolna 3-go Maja 5
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48,
Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

za p.o.
Lublin, dnia czerwca 2007 r.

RLU – 61 – 9/07/PZ

Decyzja RLU Nr 22/2007

Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080, z 2006 r. Nr 157 poz. 1119, Nr 170 poz. 1217) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18 poz. 172, z 2003 r. Nr 6 poz. 68), w związku z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego o stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Henryce B., zam. w G., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą PHU „T.-S.”

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

- I. Na podstawie art. 23c ust. 1 w związku z art. 23a ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszające zbiorowe interesy konsumentów** praktyki Henryki B., zam. w G., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą PHU „T.-S.”, polegające na bezprawnym działaniu poprzez stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, o treści:
1. „Operator uprawniony jest do zmiany oferty programowej i częstotliwości nadawanych programów”,
 2. „Operator zastrzega sobie prawo do zmiany postanowień Regulaminu i Cennika co nie stanowi zmiany warunków Umowy i nie wymaga pisemnego aneksu.”,
 3. „Operator zastrzega sobie prawo zmiany wysokości Opłaty abonamentowej i innych Opłat związanych ze świadczeniem usług, co nie stanowi zmiany warunków niniejszego Regulaminu/Umowy i nie wymaga pisemnego aneksu”,

4. „W przypadku braku terminowej wpłaty zmienionej Opłaty abonamentowej ze strony Abonenta przekraczającej 30 dni od wymaganego terminu płatności, Operatorowi przysługuje prawo do rozwiązania Umowy bez wypowiedzenia w trybie natychmiastowym i wyłączenia sygnału telewizji kablowej z Instalacji u Abonenta”;
5. „Opóźnienie należnych Opłat, przekraczające 30 dni, może stanowić podstawę do rozwiązania umowy bez wypowiedzenia w trybie natychmiastowym i odłączenie sygnału telewizji kablowej z Instalacji u Abonenta bez dodatkowych wezwań do uregulowania należności. Ponowne podłączenie może nastąpić po wpłacie zaległej kwoty i wniesieniu Opłaty manipulacyjnej zgodnie z Cennikiem i podpisaniu Umowy Abonenckiej”;
6. „Operator nie ponosi odpowiedzialności za zakłócenia w emisji programów spowodowane nadajnikami pracującymi w pobliżu Sieci telewizji kablowej Operatora”;
7. „Jeżeli prowadzone przez Operatora prace konserwacyjne lub modernizacyjne wiązałyby się dla Abonenta z brakiem możliwości korzystania z Usług Radia i Telewizji Kablowej lub pogorszeniem się ich jakości, przez okres dłuższy niż 48 godzin w okresie rozliczeniowym lub jednorazowo dłużej niż 24 godziny, Operator – po rozpatrzeniu pisemnej reklamacji Abonenta, złożonej nie później niż w terminie jednego miesiąca następującego bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła kumulacja przerw, zwróci 1/30 opłaty abonamentowej za każdy dzień przerwy lub pogorszenia się jakości sygnału z powodu prac konserwacyjnych lub modernizacyjnych”;
8. „W przypadku, gdy przerwy w świadczeniu usługi lub pogorszenie jakości sygnału są spowodowane awarią Sieci, której usunięcie leży w gestii Operatora i trwają dłużej niż trzy dni robocze od daty zgłoszenia przez Abonenta, Abonentowi przysługuje zwrot 1/30 Opłaty abonamentowej za każdy dzień przerwy lub pogorszenia jakości sygnału, pod warunkiem złożenia reklamacji w formie pisemnej w terminie określonym w ust. 2 powyżej”;
9. „Operator nie odpowiada za niewykonanie lub nieprawidłowe wykonanie postanowień Regulaminu/Umowy Abonenckiej, spowodowane działaniami siły wyższej jak również wywołane okolicznościami pozostającymi poza kontrolą Operatora, do których zalicza się w szczególności: przerwy w dostawie energii elektrycznej, zakłócenia w sieciach wspierających usługi telekomunikacyjne, nieprawidłowa praca serwerów, zły stan sprzętu Abonenta, niemożność wypełnienia lub niewypełnienie przez dostawców ich zobowiązań, od których uzależniona jest możliwość dostarczania usług telekomunikacyjnych i wykonania przez Operatora obowiązków określonych w niniejszym Regulaminie/Umowie Abonenckiej”;
10. „Operator zastrzega sobie prawo na przeniesienie ogółu praw i obowiązków wynikających z Umowy Abonenckiej oraz Regulaminu na osoby trzecie w celu zachowania ciągłości świadczonych przez niego Usług”

oraz nakazuje się zaniechanie stosowania wyżej wymienionych praktyk;

- II. Na podstawie art. 23c ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów zobowiązuje się Henrykę B., zam. w G., prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą PHU „T.-S.”, do dokonania zmian w umowach zawartych z konsumentami przed dniem uprawomocnienia się niniejszej decyzji w zakresie niezbędnym do usunięcia lub odpowiedniej zmiany treści postanowień, o których mowa w pkt I niniejszej decyzji, w terminie 3 (trzech) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

W związku z prowadzonym badaniem działalności przedsiębiorców świadczących usługi dostarczania sygnału telewizyjnego na terenie województw lubelskiego i podlaskiego, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) przeprowadził postępowanie wyjaśniające w sprawie warunków umów o świadczenie usług telewizji kablowej, stosowanych przez przedsiębiorcę Henrykę B., prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą PHU „T.-S.” w G. Celem postępowania było wstępne ustalenie, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W toku postępowania wyjaśniającego dokonano analizy „Regulaminu świadczenia publicznie dostępnych usług telewizji kablowej przez PHU T.-S.” (dalej: Regulamin) oraz wzorca „Umowy abonenckiej” (dalej: wzorzec umowy), stosowanego przez przedsiębiorcę przy zawieraniu umów z konsumentami. W wyniku analizy ustalono wstępnie, iż niektóre z zapisów Regulaminu i Umowy mogą być tożsame z postanowieniami wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: Rejestr). W związku z powyższym wszczęto wobec Henryki B. postępowanie administracyjne o stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w art. 23a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej: ustawa antymonopolowa), polegających na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: Rejestr).

W odpowiedzi na postanowienie o wszczęciu postępowania, w piśmie z dnia 12 lutego 2007 r. Henryka B. poinformowała o dokonaniu zmian kwestionowanych zapisów w stosowanych przez nią regulaminie i wzorze umowy abonenckiej, przedkładając jednocześnie nowy wzór umowy abonenckiej oraz zmieniony regulamin. Następnie, w piśmie z dnia 20 marca 2007 r. poinformowała, iż jest w trakcie wdrażania zmienionego regulaminu i umowy abonenckiej.

W toku postępowania administracyjnego, postanowieniem nr 21/07 zaliczono w poczet dowodów w sprawie informacje i dokumenty uzyskane przez

organ antymonopolowy w postępowaniu wyjaśniającym w sprawie zbadania warunków umów o świadczenie usług telewizji kablowej, stosowanych przez Henrykę B. (nr sprawy: RLU – 61 – 50/06/PZ), jak również materiały nadesłane przez przedsiębiorcę we wcześniej prowadzonej sprawie o znaku RLU – 442 – 3/06/JS.

Pismem z dnia 21 marca 2007 r. zawiadomiono stronę o zamknięciu postępowania dowodowego w sprawie, informując jednocześnie o możliwości zapoznania się z aktami sprawy w terminie do dnia 6 kwietnia 2007 r., z której to możliwości strona nie skorzystała.

Organ antymonopolowy ustalił, co następuje:

Przedsiębiorca Henryka B., zamieszkała w G., prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą PHU „T.-S.”, wpisaną pod numerem 1531 do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Miasta G. Jak wynika z treści przedłożonego przez przedsiębiorcę zaświadczenia o wpisie, przedmiotem wykonywanej przezeń działalności gospodarczej jest w szczególności telewizja kablowa, działalność telekomunikacyjna pozostała, transmisja danych i inne.

Od miesiąca stycznia 2006 r. przy zawieraniu umów z konsumentami Henryka B. stosowała wzór umowy abonenckiej oraz „regulamin świadczenia publicznie dostępnych usług telewizji kablowej przez PHU „T.-S.””, zawierające zapisy zakwestionowane w niniejszej decyzji. Do dnia 31 stycznia 2007 r. w oparciu o powyższe wzorce zawarła [*informacje niejawne*] umowy.

Wymienione wyżej wzorce zawierają m.in. następujące zapisy:

- § 2 pkt 3 Regulaminu: „Operator uprawniony jest do zmiany oferty programowej i częstotliwości nadawanych programów.”;

- § 8 pkt 1 Regulaminu: „Operator zastrzega sobie prawo do zmiany postanowień Regulaminu i Cennika co nie stanowi zmiany warunków Umowy i nie wymaga pisemnego aneksu” i § 13 wzorca umowy: „Zmiana Regulaminu i Cennika Usług Operatora nie stanowi zmiany Umowy Abonenckiej i nie wymaga pisemnego aneksu”;

- § 10 pkt 3 Regulaminu i § 2 pkt 3 wzorca umowy: „Operator zastrzega sobie prawo zmiany wysokości Opłaty abonamentowej i innych Opłat związanych ze świadczeniem usług, co nie stanowi zmiany warunków niniejszego Regulaminu/Umowy i nie wymaga pisemnego aneksu”;

- § 10 pkt 8 Regulaminu i § 2 pkt 8 wzorca umowy: „W przypadku braku terminowej wpłaty zmienionej Opłaty abonamentowej ze strony Abonenta przekraczającej 30 dni od wymaganego terminu płatności, Operatorowi przysługuje prawo do rozwiązania Umowy bez wypowiedzenia w trybie natychmiastowym i wyłączenia sygnału telewizji kablowej z Instalacji u Abonenta”;

- § 10 pkt 10 Regulaminu i § 3 pkt 1 wzorca umowy: „Opóźnienie należnych Opłat, przekraczające 30 dni, może stanowić podstawę do rozwiązania umowy bez wypowiedzenia w trybie natychmiastowym i odłączenie sygnału telewizji kablowej z Instalacji u Abonenta bez dodatkowych wezwań do uregulowania należności. Ponowne podłączenie może nastąpić po wpłacie zaległej kwoty i wniesieniu Opłaty manipulacyjnej zgodnie z Cennikiem i podpisaniu Umowy Abonenckiej”

- § 13 pkt 4 Regulaminu i § 8 pkt 3 wzorca umowy: „Operator nie ponosi odpowiedzialności za zakłócenia w emisji programów spowodowane nadajnikami pracującymi w pobliżu Sieci telewizji kablowej Operatora”;

- § 14 pkt 2 Regulaminu i § 9 pkt 2 wzorca umowy: „Jeżeli prowadzone przez Operatora prace konserwacyjne lub modernizacyjne wiązałyby się dla Abonenta z brakiem możliwości korzystania z Usług Radia i Telewizji Kablowej lub pogorszeniem się ich jakości, przez okres dłuższy niż 48 godzin w okresie rozliczeniowym lub jednorazowo dłużej niż 24 godziny, Operator – po rozpatrzeniu pisemnej reklamacji Abonenta, złożonej nie później niż w terminie jednego miesiąca następującego bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła kumulacja przerw, zwróci 1/30 opłaty abonamentowej za każdy dzień przerwy lub pogorszenia się jakości sygnału z powodu prac konserwacyjnych lub modernizacyjnych”;

- § 14 pkt 3 Regulaminu i § 9 pkt 3 wzorca umowy: „W przypadku, gdy przerwy w świadczeniu usługi lub pogorszenie jakości sygnału są spowodowane awarią Sieci, której usunięcie leży w gestii Operatora i trwają dłużej niż trzy dni robocze od daty zgłoszenia przez Abonenta, Abonentowi przysługuje zwrot 1/30 Opłaty abonamentowej za każdy dzień przerwy lub pogorszenia jakości sygnału, pod warunkiem złożenia reklamacji w formie pisemnej w terminie określonym w ust. 2 powyżej”;

- § 15 Regulaminu i § 10 wzorca umowy: „Operator nie odpowiada za niewykonanie lub nieprawidłowe wykonanie postanowień Regulaminu/Umowy Abonenckiej, spowodowane działaniami siły wyższej jak również wywołane okolicznościami pozostającymi poza kontrolą Operatora, do których zalicza się w szczególności: przerwy w dostawie energii elektrycznej, zakłócenia w sieciach wspierających usługi telekomunikacyjne, nieprawidłowa praca serwerów, zły stan sprzętu Abonenta, niemożność wypełnienia lub niewypełnienie przez dostawców ich zobowiązań, od których uzależniona jest możliwość dostarczania usług telekomunikacyjnych i wykonania przez Operatora obowiązków określonych w niniejszym Regulaminie/Umowie Abonenckiej”;

- § 17 pkt 4 Regulaminu i § 15 pkt 5 wzorca umowy: „Operator zastrzega sobie prawo na przeniesienie ogółu praw i obowiązków wynikających z Umowy Abonenckiej oraz Regulaminu na osoby trzecie w celu zachowania ciągłości świadczonych przez niego Usług”.

W rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone zamieszczono m.in. następujące zapisy:

- nr 399 o treści: „Operator zastrzega sobie prawo do zmiany programów wchodzących w skład poszczególnych pakietów”;

- nr 398 o treści: „Zmiana opłaty za doprowadzenie sygnału nie oznacza zmiany warunków umowy”;

- nr 400 o treści: „Zmiana opłaty nie powoduje konieczności zmiany umowy”;

- nr 618 o treści: „W przypadku nie uiszczenia opłaty w terminie sygnał zostanie odłączony od gniazda. W przypadku wyrażenia przez użytkownika chęci z dalszego korzystania z sygnału, wykonawca dokona przyłączenia po zapłaceniu zaległości i dokonaniu jednorazowej opłaty za ponowne przyłączenie”;

- nr 680 o treści: „PTK nie ponosi odpowiedzialności za zakłócenia w odbiorze programów telewizyjnych i radiowych rozprawdzanych w sieci telewizji kablowej wynikające z przyczyn niezależnych od PTK, a w szczególności występujących poza siecią”;

- nr 502 o treści: „Za okres braku sygnału wynikającego z awarii trwającej dłużej niż dwa kolejne dni Abonentowi przysługuje prawo do obniżenia opłaty miesięcznej o 1/30 za każdy następny dzień”;

- nr 402 o treści: „Abonent zezwala Operatorowi na przelanie wszelkich praw i obowiązków wynikających z niniejszej umowy na dowolny podmiot trzeci, bez dodatkowej zgody Abonenta”.

W toku postępowania przedsiębiorca Henryka B. poinformowała o dokonaniu zmian zakwestionowanych postanowień, przesyłając nowy Regulamin i wzorzec umowy. Następnie poinformowała również, iż jest w trakcie wdrażania zmienionego „Regulaminu” i umowy abonenckiej.

Organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Wszczynając wobec Henryki B. postępowanie administracyjne, organ antymonopolowy postawił przedsiębiorcy zarzuty naruszenia art. 23a ust. 1 i 2 ustawy antymonopolowej. Należy zauważyć, iż w dniu 20 kwietnia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331). W myśl art. 131 ust. 1 tej ustawy, do postępowań wszczętych na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, i niezakończonych do dnia wejścia w życie ustawy nowej, stosuje się przepisy dotychczasowe. Zastosowanie w niniejszej sprawie znajdują zatem przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (ustawy antymonopolowej) w dotychczasowym brzmieniu.

Zgodnie z treścią art. 23a ust.1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Art. 23a ust. 2 stanowi natomiast, że za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

W niniejszej sprawie postawione Henryce B. zarzuty, aby mogły być skutecznie ocenione w ramach art. 23a ust. 1 i 2, muszą spełniać poniższe przesłanki:

1. być działaniem bezprawnym i polegać na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone,

2. godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

W pierwszej kolejności należy zatem wykazać bezprawność działania przedsiębiorcy, któremu postawiono zarzut stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Pojęcie „porządek prawny” obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współżycia społecznego.

W niniejszej sprawie działanie przedsiębiorcy, polegające na stosowaniu postanowień wzorców umowy wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, należy uznać za bezprawne nie tylko ze względu na fakt zdefiniowania w art. 23a ust. 2 ustawy antymonopolowej określonej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. O bezprawności tegoż działania przesądza również rozszerzona skuteczność wyroku w sprawie o uznanie postanowień umownych za niedozwolone, co wynika z art. 479⁴³ k.p.c. Sąd dokonując oceny postanowienia umownego ocenia określony zapis i w momencie jego wpisania do rejestru klauzula przestaje być postanowieniem konkretnego wzorca umownego, a staje się samodzielnie funkcjonującą zasadą, która została zakwestionowana. Ze względu na rozszerzoną skuteczność wyroku, klauzule spełniają funkcję podobną do przepisów prawa, zaś posługiwanie się nimi w kontaktach z konsumentami jest zakazane.

Wzorce umów stosowane przez przedsiębiorców w kontaktach z konsumentami podlegają szczególnej kontroli. Wzorzec umowy to doktrynalne określenie wszelkich jednostronnie przygotowanych z góry przed zawarciem umowy, gotowych klauzul umów w postaci warunków umów, ich wzorów, regulaminów itp. (*E. Łętowska*, Prawo umów konsumenckich, C.H. Beck 2002, s. 292). W systemie polskiego prawa cywilnego ustawodawca przewidział instytucję abstrakcyjnej kontroli wzorców umownych, realizowanej w drodze postępowania o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie (wyroki: z dnia 29 września 2005 r., sygn. akt: VI Aca 381/05; z dnia 16 listopada 2005 r., sygn. akt VI Aca 473/05), „celem postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone jest tzw. abstrakcyjna kontrola wzorców, dokonana w oderwaniu od konkretnej umowy, zaś wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ k.p.c., od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich.(...) Wpisanie do rejestru wzorca umowy uznanego za niedozwolony wyłącza ponowne wytoczenie powództwa w tym przedmiocie, także przez osobę nie biorącą udziału w sprawie, w której wyrok wydano, zaś pozew obejmujący takie powództwo podlega odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. – uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2003 r. III CZP 95/03 (OSNC 2005/2/25)”. Tak więc, dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej. Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej.

W niniejszej sprawie organ antymonopolowy zakwestionował szereg zapisów stosowanych przez Henrykę B. w wykorzystywanych przez nią wzorcach

umowy, z uwagi na ich tożsamość z klauzulami wpisanymi do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.

1. W § 2 pkt 3 Regulaminu znajduje się zapis o treści: „Operator uprawniony jest do zmiany oferty programowej i częstotliwości nadawanych programów.”. Należy zauważyć, iż w rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. (dalej: rejestr postanowień niedozwolonych), pod numerem 399 wpisane jest postanowienie o treści: „Operator zastrzega sobie prawo do zmiany programów wchodzących w skład poszczególnych pakietów”, które zostało uznane za niedozwolone postanowienie umowne wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: SOKiK) z dnia 19 stycznia 2005 r., sygn. akt: XVII Amc 2/04. Należy zauważyć, iż pomimo braku identyczności dosłownego brzmienia porównanych zapisów, wywołują one tożsamy skutek. Ich istota sprowadza się do zastrzeżenia dla przedsiębiorcy uprawnienia do jednostronnej zmiany istotnych elementów świadczenia spełnianego względem konsumenta. Jednocześnie kwestionowany zapis nie zapewnia poinformowania konsumenta o wprowadzanej zmianie w odpowiedni sposób, tak aby mógłby w odpowiednim czasie wyrazić swoją wolę odnośnie kontynuowania stosunku umownego przy zmienionym zakresie świadczenia. Różnice w sformułowaniach porównywanych zapisów mają jedynie kosmetyczny charakter.

2. W § 8 pkt 1 Regulaminu znalazł się zapis o treści: „Operator zastrzega sobie prawo do zmiany postanowień Regulaminu i Cennika co nie stanowi zmiany warunków Umowy i nie wymaga pisemnego aneksu”, zaś w § 13 wzorca umowy analogiczna klauzula: „Zmiana Regulaminu i Cennika Usług Operatora nie stanowi zmiany Umowy Abonamentowej i nie wymaga pisemnego aneksu”. Powyższe zapisy mogą wywierać takie same skutki, jak klauzula wpisana do Rejestru pod numerem 398 o treści: „Zmiana opłaty za doprowadzenie sygnału nie oznacza zmiany warunków umowy”, uznane za niedozwolone postanowienie umowne wyrokiem SOKiK z dnia 19 stycznia 2005 r., sygn. akt XVII Amc 2/04. Jednostronna zmiana przez przedsiębiorcę należnego jemu wynagrodzenia bądź innych, określonych w regulaminie świadczenia usług przedmiotowo istotnych elementów umowy, nie może być uznana za okoliczność na tyle bagatelną, aby nastąpiło jej wprowadzenie do umowy bez zachowania stosownej formy i zapewnienia należytego sposobu udzielenia konsumentowi w tym zakresie informacji oraz wynikających stąd konsekwencji, włącznie z uprawnieniem do wypowiedzenia umowy w odpowiednim czasie.

3. W § 10 pkt 3 Regulaminu oraz w § 2 pkt 3 wzorca umowy znajduje się zapis o treści: „Operator zastrzega sobie prawo zmiany wysokości Opłaty abonamentowej i innych Opłat związanych ze świadczeniem usług, co nie stanowi zmiany warunków niniejszego Regulaminu/Umowy i nie wymaga pisemnego aneksu”. Postanowienie to może wywoływać identyczne skutki, jak postanowienie wpisane do Rejestru pod numerem 400 o treści: „Zmiana opłaty nie powoduje konieczności zmiany umowy”, uznane za niedozwolone wyrokiem SOKiK z dnia 19 stycznia 2005 r., sygn. akt XVII Amc 2/04. Różnice pomiędzy cytowanymi postanowieniami mają kosmetyczny charakter i należy odnieść do nich uwagi skierowane do § 8 pkt 1 Regulaminu, o którym mowa powyżej.

4. W § 10 pkt 8 Regulaminu oraz w § 2 pkt 8 wzorca umowy znalazł się zapis o treści: „W przypadku braku terminowej wpłaty zmienionej Opłaty abonamentowej ze strony Abonenta przekraczającej 30 dni od wymaganego terminu płatności, Operatorowi przysługuje prawo do rozwiązania Umowy bez wypowiedzenia w trybie natychmiastowym i wyłączenia sygnału telewizji kablowej z Instalacji u Abonenta”. W rejestrze pod numerem 618 wpisane jest postanowienie o treści: „W przypadku nie uiszczenia opłaty w terminie sygnał zostanie odłączony od gniazda. W przypadku wyrażenia przez użytkownika chęci z dalszego korzystania z sygnału, wykonawca dokona przyłączenia po zapłaceniu zaległości i dokonaniu jednorazowej opłaty za ponowne przyłączenie”, uznane za niedozwolone wyrokiem SOKiK z dnia 5 stycznia 2005 r., sygn. akt XVII Amc 122/03. Porównywane zapisy wywołują tożsame skutki, tj. umożliwiają kontrahentowi konsumenta zaprzestanie świadczenia usług bez uprzedniego wezwania, jeżeli konsument spóźnia się ze spełnieniem świadczenia.

5. W § 10 pkt 10 Regulaminu oraz w § 3 pkt 1 wzorca umowy znalazł się zapis o treści: „Opóźnienie należnych Opłat, przekraczające 30 dni, może stanowić podstawę do rozwiązania umowy bez wypowiedzenia w trybie natychmiastowym i odłączenie sygnału telewizji kablowej z Instalacji u Abonenta bez dodatkowych wezwań do uregulowania należności. Ponowne podłączenie może nastąpić po wpłacie zaległej kwoty i wniesieniu Opłaty manipulacyjnej zgodnie z Cennikiem i podpisaniu Umowy Abonenckiej”. Zapis ten może wywoływać takie same skutki jak cytowane wyżej postanowienie wpisane do Rejestru pod numerem 618 o treści: „W przypadku nie uiszczenia opłaty w terminie sygnał zostanie odłączony od gniazda. W przypadku wyrażenia przez użytkownika chęci z dalszego korzystania z sygnału, wykonawca dokona przyłączenia po zapłaceniu zaległości i dokonaniu jednorazowej opłaty za ponowne przyłączenie”.

6. W § 13 pkt 4 Regulaminu oraz w § 8 pkt 3 wzorca umowy znalazł się zapis o treści: „Operator nie ponosi odpowiedzialności za zakłócenia w emisji programów spowodowane nadajnikami pracującymi w pobliżu Sieci telewizji kablowej Operatora”. Zapis powyższy jest tożsamy z zapisem wpisanym do Rejestru pod numerem 680 o treści: „PTK nie ponosi odpowiedzialności za zakłócenia w odbiorze programów telewizyjnych i radiowych rozprawdzanych w sieci telewizji kablowej wynikające z przyczyn niezależnych od PTK, a w szczególności występujących poza siecią”, uznanym za niedozwolone wyrokiem SOKiK z dnia 23 lutego 2005 r., sygn. akt XVII Amc 3/04. Porównywane zapisy prowadzą do niedopuszczalnego ograniczenia odpowiedzialności za nienależyte wykonanie umowy przez przedsiębiorcę, przy czym określenie przypadków wyłączenia odpowiedzialności przyjęte przez Henrykę B. mieści się w zakresie przypadków określonych w postanowieniu uznanym uprzednio za niedozwolone.

7. W § 14 pkt 2 Regulaminu oraz w § 9 pkt 2 wzorca umowy znajduje się zapis o treści: „Jeżeli prowadzone przez Operatora prace konserwacyjne lub modernizacyjne wiązałyby się dla Abonenta z brakiem możliwości korzystania z Usług Radia i Telewizji Kablowej lub pogorszeniem się ich jakości, przez okres dłuższy niż 48 godzin w okresie rozliczeniowym lub jednorazowo dłużej niż 24 godziny, Operator – po rozpatrzeniu pisemnej reklamacji Abonenta, złożonej nie później niż w terminie jednego miesiąca następującego bezpośrednio po miesiącu,

w którym nastąpiła kumulacja przerw, zwróci 1/30 opłaty abonamentowej za każdy dzień przerwy lub pogorszenia się jakości sygnału z powodu prac konserwacyjnych lub modernizacyjnych”. W Rejestrze pod numerem 502 wpisane jest postanowienie o treści: „Za okres braku sygnału wynikającego z awarii trwającej dłużej niż dwa kolejne dni Abonentowi przysługuje prawo do obniżenia opłaty miesięcznej o 1/30 za każdy następny dzień”. Postanowienie to zostało uznane za niedozwolone wyrokiem SOKiK z dnia 22 czerwca 2005 r., sygn. akt: XVII Amc 52/04. Porównywane zapisy, pomimo braku literalnej identyczności, prowadzą do tego samego skutku, tj. wyłączenia odpowiedzialności przedsiębiorcy za nienależyte wykonanie lub niewykonanie umowy, jeżeli przerwa w dostawie sygnału lub pogorszenie jego jakości nie trwa dłużej ponad określony w umowie czas.

8. W § 14 pkt 3 Regulaminu oraz w § 9 pkt 3 wzorca umowy znalazł się zapis o treści: „W przypadku, gdy przerwy w świadczeniu usługi lub pogorszenie jakości sygnału są spowodowane awarią Sieci, której usunięcie leży w gestii Operatora i trwają dłużej niż trzy dni robocze od daty zgłoszenia przez Abonenta, Abonentowi przysługuje zwrot 1/30 Opłaty abonamentowej za każdy dzień przerwy lub pogorszenia jakości sygnału, pod warunkiem złożenia reklamacji w formie pisemnej w terminie określonym w ust. 2 powyżej”. W Rejestrze pod numerem 502 wpisane jest cytowane już wyżej postanowienie o treści: „Za okres braku sygnału wynikającego z awarii trwającej dłużej niż dwa kolejne dni Abonentowi przysługuje prawo do obniżenia opłaty miesięcznej o 1/30 za każdy następny dzień”. Porównywane zapisy, pomimo braku literalnej identyczności, prowadzą do tego samego skutku, są zatem tożsame.

9. W § 15 Regulaminu oraz w § 10 wzorca umowy znalazł się zapis o treści: „Operator nie odpowiada za niewykonanie lub nieprawidłowe wykonanie postanowień Regulaminu/Umowy Abonenckiej, spowodowane działaniami siły wyższej jak również wywołane okolicznościami pozostającymi poza kontrolą Operatora, do których zalicza się w szczególności: przerwy w dostawie energii elektrycznej, zakłócenia w sieciach wspierających usługi telekomunikacyjne, nieprawidłowa praca serwerów, zły stan sprzętu Abonenta, niemożność wypełnienia lub niewypełnienie przez dostawców ich zobowiązań, od których uzależniona jest możliwość dostarczania usług telekomunikacyjnych i wykonania przez Operatora obowiązków określonych w niniejszym Regulaminie/Umowie Abonenckiej”. W Rejestrze pod numerem 680 wpisane jest postanowienie o treści: „PTK nie ponosi odpowiedzialności za zakłócenia w odbiorze programów telewizyjnych i radiowych rozprowadzanych w sieci telewizji kablowej wynikające z przyczyn niezależnych od PTK, a w szczególności występujących poza siecią”. Porównywane zapisy prowadzą do tożsamych skutków, tj. do ograniczenia odpowiedzialności przedsiębiorcy i przerwania na konsumenta ryzyka związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej.

10. W § 17 pkt 4 Regulaminu oraz w § 15 pkt 5 wzorca umowy znalazł się zapis o treści: „Operator zastrzega sobie prawo na przeniesienie ogółu praw i obowiązków wynikających z Umowy Abonenckiej oraz Regulaminu na osoby trzecie w celu zachowania ciągłości świadczonych przez niego Usług”. W Rejestrze pod numerem 402 wpisane jest postanowienie o treści: „Abonent zezwala Operatorowi na przelanie wszelkich praw i obowiązków wynikających z

niniejszej umowy na dowolny podmiot trzeci, bez dodatkowej zgody Abonenta”, uznane za niedozwolone wyrokiem SOKiK z dnia 19 stycznia 2004 r., sygn. akt : XVII Amc 2/04. Treść porównywanych zapisów jest tożsama, a ich brzmienie różni się jedynie kosmetycznie. Obydwie klauzule zezwalają kontrahentowi konsumenta na przeniesienie praw i przekazanie obowiązków wynikających z umowy bez zgody konsumenta, wyrażonej w przewidzianej formie.

Uwzględniając powyższe należy uznać, iż kwestionowane zapisy wzorców umów stosowanych przez Henrykę B. mieszczą się w „hipotezach” wymienionych klauzul wpisanych do Rejestru. Tym samym udowodniono, iż spełniona została przesłanka bezprawności działania przedsiębiorcy, polegającego na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Druga z wymienionych wyżej przesłanek jest spełniona, gdy dane działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów, jako zbiorowości, gdyż ustawa antymonopolowa chroni interesy nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zidentyfikować. Z takim przypadkiem mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Działanie przedsiębiorcy Henryki B. godzi w interesy ogółu obecnie korzystających z jej usług konsumentów, ale także każdego potencjalnego konsumenta, który zdecyduje się zawrzeć z przedsiębiorcą umowę o dostarczanie sygnału w sieci telewizji kablowej. Naruszane przy tym interesy konsumentów nie mają jednostkowego charakteru, ale są wspólne dla z góry nieustalonej zbiorowości konsumentów. Należy zatem stwierdzić, iż spełniona została druga z przesłanek uznania działania Henryki B. za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W związku ze spełnieniem obu przesłanek należało uznać, iż działanie Henryki B. stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, wymienioną w art. 23a ust. 1 i 2 ustawy antymonopolowej i nakazać zaniechanie jej stosowania.

W świetle powyższego należało orzec, jak w punkcie I sentencji.

W punkcie II sentencji niniejszej decyzji, działając na podstawie art. 23c ust. 2 ustawy antymonopolowej, Prezes Urzędu zobowiązał Henrykę B. do dokonania zmian w umowach zawartych z konsumentami w oparciu o wzorzec umowy zawierający zapisy zakwestionowane w niniejszej decyzji, w zakresie niezbędnym do usunięcia lub odpowiedniej zmiany tychże zapisów. Zgodnie z treścią powołanego art. 23a ust. 2, w decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującej zaniechanie jej stosowania, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji. Może również nakazać publikację decyzji w całości lub w części na koszt przedsiębiorcy.

Nałożony na przedsiębiorcę w pkt II sentencji obowiązek zmierza w istocie do usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów i zapewni wykonanie nakazu zaniechania stosowania niedozwolonej praktyki. Za

działanie w tym zakresie niewystarczające należy uznać wprowadzenie poprawek do Regulaminu i wzorca umowy, o czym zapewniła Henryka B. w toku postępowania. Sama modyfikacja wzorców, wykorzystywanych do zawierania umów przyszłych, nie zmierza bezpośrednio do prawidłowego ukształtowania relacji z konsumentami w umowach uprzednio zawartych. Nie stanowi również zaniechania niedozwolonej praktyki, albowiem w umowach zawartych przed wprowadzaniem nowego wzorca zakazane postanowienia pozostają utrzymane w mocy. Usunięcie skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów wymagać będzie zatem odpowiedniej modyfikacji wszystkich umów obowiązujących w chwili uprawomocnienia się niniejszej decyzji, które zostały zawarte z wykorzystaniem wzorca zawierającego zapisy zakwestionowane przez Prezesa Urzędu w niniejszej decyzji. Uwzględniając podaną przez Henrykę B. liczbę tak zawartych umów organ antymonopolowy uznał, iż wystarczający do wykonania omawianego zobowiązania będzie okres trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Mając powyższe na uwadze należało orzec, jak w punkcie II sentencji.

Od niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c., przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Lublinie, w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia decyzji.